

Burgemeester & wethouders

Datum 16 oktober 2023

Onderwerp

Gemeentefonds Septembercirculaire 2023

Wij willen

U informeren over de uitkomsten van de Septembercirculaire 2023

Wij besluiten

1. De uitkomsten van de Septembercirculaire voor het jaar 2023 te verwerken in de GemRap II.
2. De raad te informeren over de uitkomsten met bijgevoegde brief.

Want

De Septembercirculaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van de gemeente.

Maar

Het kabinet heeft, als uitwerking van het coalitieakkoord, besloten dat het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgt. De volumeontwikkeling van het gemeentefonds wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. De indexatie voor inflatie volgt die van het lopende jaar, waardoor het fonds reëel 'op niveau' blijft. In de Miljoenennota 2024 van het rijk zijn voor 2027 en verder de cijfers op basis van de bbp-systematiek berekend en opgenomen op basis van de op dat moment meest actuele gegevens. In deze circulaire is de koppeling aan bbp vanaf 2027 dus verwerkt.

De meerjarenbegroting 2024-2027 sluit in de laatste jaren 2026 en 2027 met een tekort. De tekorten ontstaan omdat het Rijk alle gemeenten kort op hun uitkeringen in het gemeentefonds. In gemeenteland worden deze jaren ook wel geduid als 'ravijnjaren'. Het kabinet heeft inmiddels erkend dat er sprake is van een disbalans tussen taken en middelen vanaf 2026.

Het kabinet is op 7 juli 2023 gevallen. Op dit moment sprake van een demissionair kabinet. Dit houdt in dat er alleen nog lopende zaken worden afgehandeld en controversiële kwesties niet aan de orde komen. Uitspraken over de ravijnjaren zal door het nieuw kabinet worden gedaan. In november 2023 worden daarom opnieuw Tweede Kamer verkiezingen gehouden.

Achtergrond

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De uitkomsten van de meicirculaire 2023 wordt voor jaar 2023 verwerkt in de GemRap II en voor de jaren 2024-2027 zijn deze verwerkt in de programmabegroting 2024-2027.

De financiële gevolgen zijn

Voor het jaar 2023 zullen we de uitkomsten van de Septembercirculaire (naast de meicirculaire) verwerken in GemRap II. De meerjarenbegroting 2024-2027 is opgesteld op basis van de uitkomsten van de Meicirculaire 2023. Hier houden we voor de begroting aan vast. In de GemRap over 2024 zullen we de dan meest actuele circulaire gebruiken voor de uitkomsten van het gemeentefonds op dat moment.

De mutaties ten opzichte van de Meicirculaire betreffen:

Uitkomsten gemeentefonds (Bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomsten Meicirculaire 2023	141.825	150.167	151.697	140.753	139.405
Uitkomsten septembercirculaire 2023	144.023	152.159	153.407	142.242	143.015
Mutatie Septembercirculaire 2023	2.198	1.992	1.711	1.489	3.610

We ontvangen bij deze Septembercirculaire meer geld in de komende jaren dan voorzien was bij de Meicirculaire. De mutaties worden toegelicht in bijlage 1. De uitkomsten over 2023 verwerken we in GemRap II en vanaf 2024 in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Alternatieven

We zijn verplicht om een reële begroting te hebben. Het verwerken van de circulaire zorgt voor een reële begroting.

Communicatie

De raad wordt geïnformeerd met bijgevoegde brief.

Bijlagen

Bijlage 1: Nadere uitwerking Septembercirculaire 2023

Bijlage 2: Brief raad, Septembercirculaire 2023

Bijlage 1: Nadere uitwerking Septembercirculaire 2023

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Deze circulaire bevat informatie over de Miljoenennota.

Uitkomsten Septembercirculaire 2023

In onderstaand overzicht brengen we in beeld wat de mutaties zijn ten opzichte van de Meicirculaire 2023. De mutaties groter dan € 25.000 worden onder de tabel verder toegelicht.

Mutaties Septembercirculaire 2023 t.o.v. Meicirculaire 2023	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomsten Meicirculaire 2023*	141.825	150.167	151.697	140.753	139.405
Ontwikkeling uitkeringsbasis/ hoeveelheidsverschillen					
Stelpost BCF	1.216	0	0	0	0
LPO Accres	0	1.469	1.449	1.236	3.741
Ontwikkeling uitkeringsbasis/hoeveelheidsverschillen	693	-118	-118	1	-100
Taakmutaties					
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	7	7	7	7	7
Wet visueel beperkten	0	-3	-3	-3	-3
Bijzondere bijstand en vroeg signalering	0	169	0	0	0
Hulpmiddelen thuis laten staan	1	2	2	3	3
Rijksvaccinatieprogramma	0	13	14	12	12
Loon- en prijsbijstelling Jeugdzorg	0	187	109	0	0
IU/DU/SU					
Veilig wonen	7	7	7	7	0
Sociaal Domein					
Participatie (IU)	274	259	244	226	208
Totaal mutaties:	2.198	1.992	1.711	1.489	3.610
Uitkomsten Septembercirculaire 2023	144.023	152.159	153.407	142.242	143.015

* Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling uitkeringsbasis/hoeveelheidsverschillen

Plafond BTW Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt voor gemeenten € 3,9 miljard in 2023. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond wordt het uit het gemeentefonds gehaald. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2023 € 359 miljoen, waardoor de ruimte onder het plafond hoger is. Hierdoor heeft Hoogeveen een positieve afrekening van € 1,2 miljoen.

Voor de begroting 2024 mag de stelpost die we hiervoor opnemen maximaal gelijk zijn aan de afrekening van 2022. De provinciaal toezichthouder gebruikt dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting 2024-2027. Wel adviseren de provinciaal toezichthouders om voorzichtig te zijn met het opnemen van dit dekkingsmiddel. Daarom hebben wij voorzichtigheidshalve de helft van de toegestane stelpost opgenomen. Dit is € 528.000.

Accressen

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Deze circulaire bevat informatie over de nieuwe financieringssystematiek vanaf 2027 en een actualisatie van het LPO accres op basis van de Miljoenennota 2024.

Sinds de meicirculaire 2022 is het volume deel bevroren tot en met 2025. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar gesteld in 2026. Het volumedeel staat hierdoor vast tot en met 2026. Bij Voorjaarsnota 2023 is dit bedrag vanaf 2027 structureel gemaakt en is besloten om de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssystematiek is, zoals aangekondigd in meicirculaire 2023, in de Miljoenennota 2024 uitgewerkt. De indexatie voor het volumedeel wordt vanaf 2027 gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Bij de meicirculaire is ook voor 2027 en 2028 LPO-bijstelling toegepast in afwachting op de bbpindexatie. Daarnaast was er een reservering voor de bbp-indexatie gemaakt, deze was nog niet in het accres verwerkt. In deze septembercirculaire zijn de indices van de nieuwe bbp-systematiek opgenomen, wat leidt tot meer accres.

Ontwikkeling uitkeringsbasis/ hoeveelheidsverschillen

Bij het begrip ontwikkeling uitkeringsbasis gaat het over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. Daarnaast zijn de aantallen van de verschillende maatstaven van de gemeente Hogeveen geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens.

Taakmutaties

Bijzondere bijstand en vroeg signalering

Het kabinet stelt in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag is er in 2023 in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld. Voor 2024 wordt ook in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan de gemeenten beschikbaar gesteld. Voor Hogeveen is dit een bedrag van € 169.245.

Loon- en prijsbijstelling jeugdzorg

In de meicirculaire 2023 is de loon- en prijsbijstelling 2023 voor jeugdzorg aan het gemeentefonds toegevoegd voor de jaren 2024 en 2025. In deze circulaire worden de middelen voor de loon- en prijsbijstelling 2022 over de reserveringen jeugdzorg toegekend. Dit heeft betrekking op de jaren 2024 en 2025 omdat voor die jaren de middelen van de aanvullende post zijn vrijgegeven. Hogeveen ontvangt hiervoor in 2024 € 187.204 en in 2025 € 108.656.

Sociaal domein

Participatie (IU)

Het kabinet heeft besloten om gemeenten te compenseren voor de bijzondere verhoging van het wettelijke minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale werkvoorziening (WSW). Dit betreft een meerjarige reeks die toegevoegd wordt aan het Wsw-onderdeel in deze integratie-uitkering. De bedragen lopen af met de afbouw van de Wsw tot 2048 en worden naar rato verdeeld via het verdeelmodel IU Participatie.